

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **Ing. et Ing. J. M.**, zast. Mgr. Janem Úlehlou, advokátem, se sídlem Krajinská 224/37, České Budějovice, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihočeského kraje**, se sídlem U Zimního stadionu 1952/2, České Budějovice, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 10. 2013, č. j. 10 A 33/2013 – 42,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 10. 2013, č. j. 10 A 33/2013 – 42, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 27. 2. 2013, č. j. KUJCK 9177/2013/ODSH, bylo potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Tábor (dále též „správní orgán prvního stupně“) ze dne 27. 6. 2012, č. j. METAB 30247/2012/ODSA/Val, a odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí bylo zamítnuto. Rozhodnutím správního orgánu prvního stupně byly podle § 123f odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), v tehdy účinném znění (dále jen „zákon o silničním provozu“) zamítnuty námitky žalobce proti záznamu 12 bodů v bodovém hodnocení, zapsaných do evidenční karty žalobce jako řidiče, a záznam bodů byl potvrzen.

[2] V odůvodnění rozhodnutí žalovaný neshledal důvodnou námitku žalobce, že ke dni 20. 1. 2012 mu měly být odečteny 4 body z konta bodového hodnocení. Vyložil, že žalobce spáchal dne 20. 1. 2011 přestupek spočívající v tom, že překročil nejvyšší dovolenou rychlost v obci o méně než 20 km/h, a následně dne 20. 1. 2012 spáchal další přestupek, když při jízdě držel telefonní přístroj nebo jiné hovorové nebo záznamové zařízení. Poukázal na ustanovení § 123e odst. 1 písm. a) zákona o silničním provozu a § 40 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a dospěl k závěru, že lhůta, na jejímž základě mohlo dojít k odpočtu bodů, uplynula dne 20. 1. 2012 teprve ve 24:00 hodin, a žalobce tak podmínky pro odečtení bodů nesplnil. Žalovaný se neztotožnil ani s dalšími odvolacími námitkami žalobce, konkrétně aby mu byl odečten 1 bod za přestupek spáchaný dne 19. 2. 2010, který nadále nepodléhá bodovému hodnocení. Vyhodnotil, že záznam bodů se provádí ke dni uložení pokuty za přestupek a podle tehdy účinné právní úpravy. Stejně tak odmítl odečíst 2 body zaznamenané za přestupek ze dne 13. 10. 2010, neboť žalobce řádně projevil souhlas s projednáním přestupku v blokovém řízení a předmětný pokutový blok obsahuje veškeré zákonné náležitosti.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil žalobou ze dne 10. 4. 2013, ve které navrhl, aby soud zrušil napadené rozhodnutí, jakož i jemu předcházející rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a současně žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení. Namítal, že podmínky pro odečtení 4 bodů podle § 123e odst. 1 písm. a) zákona o silničním provozu splnil dne 20. 1. 2012 již v 0:00 hodin. Zákon je podle něj třeba interpretovat tak, že uplynutí lhůty znamenalo vznik oprávnění, nikoli povinnosti žalobce, a lhůta tak uplynula již prvním okamžikem daného dne; na daný případ nelze aplikovat ustanovení správního řádu o běhu lhůt. Pokud tedy žalobce spáchal přestupek dne 20. 1. 2011 a dne 20. 1. 2012 spáchal další přestupek, stalo se tak až po odpočtu 4 bodů z jeho karty řidiče. Mimoto žalobce setrval na svých odvolacích námitkách, že mu měl být odečten další 1 bod za přestupek ze dne 19. 2. 2010, neboť za tento přestupek nebylo ke dni vydání napadeného rozhodnutí již možno zaznamenat body, přičemž měla být aplikována právní úprava pro pachatele příznivější. Rovněž měly být odečteny 2 body za přestupek ze dne 13. 10. 2010, neboť předmětný pokutový blok není způsobilým podkladem pro záznam bodů.

[4] Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 11. 6. 2013, č. j. 10 A 33/2013 – 34, žalobě přiznal odkladný účinek.

[5] Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 29. 10. 2013, č. j. 10 A 33/2013 – 42, zrušil napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i jemu předcházející rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, a současně uložil žalovanému povinnost nahradit žalobci náklady řízení. V odůvodnění poukázal na § 123e odst. 1 písm. a) zákona o silničním provozu a shledal důvodnou námitku, že žalovaný nesprávně stanovil běh dvanáctiměsíční lhůty pro odpočet bodů z registru řidičů. Krajský soud vyšel z toho, že běh lhůty pro odpočet 4 bodů z registru řidičů počal dne 20. 1. 2011. Dospěl k závěru, že předmětná lhůta má povahu hmotněprávní, neboť následkem jejího uplynutí je vznik práva řidiče na odpočet 4 bodů z registru řidičů; nemůže se jednat o lhůtu procesní, neboť následkem uplynutí lhůty tohoto druhu je (naopak) vznik procesních práv a povinností. Na podporu svých závěrů poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 5.

pokračování

2011, č. j. 8 As 23/2010 – 89. Konstatoval, že správní orgány pochybily, pokud vycházely z ustanovení § 40 odst. 1 písm. b) správního řádu, který stanoví běh lhůt procesních. Citoval závěry právní nauky, podle nichž jde-li o nabytí práva, tohoto se nabývá již počátkem dne, na který je vázáno (tedy půlnocí mezi tímto dnem a dnem, který mu předcházela), a jde-li naopak o pozbytí práva, resp. nepříznivé právní následky spojené s plynutím času, tyto nastávají až uplynutím celého posledního dne (půlnocí posledního dne). Uzavřel, že v případě odpočtu bodů šlo o nabytí práva, a žalobce tak toto nabyl již počátkem dne, na který je vázáno (tedy o půlnoci mezi 19. 1. 2012 a 20. 1. 2012); body za přestupek spáchaný dne 20. 1. 2011 proto měly být žalobci odečteny již dne 20. 1. 2012 v 0:00 hodin.

[6] Krajský soud naopak neshledal důvodnou námitku, týkající se odečtení dalšího 1 bodu za přestupek ze dne 19. 2. 2010. Poukázal na § 123b odst. 2 zákona o silničním provozu a čl. II odst. 1 zákona č. 133/2011 Sb. a konstatoval, že odpočet bodů se provádí podle znění zákona účinného ke dni spáchání přestupku, a následná změna zákona účinná od 25. 5. 2011 tak nemohla na hodnocení přestupku nic změnit; vzhledem ke zvláštní úpravě zákona o silničním provozu nelze na případy tohoto druhu aplikovat obecnou zásadu použití právní úpravy pro pachatele příznivější. Krajský soud shledal nedůvodnou rovněž námitku, týkající se záznamu bodů za přestupek projednaný blokově dne 13. 10. 2010, neboť příslušný pokutový blok obsahoval veškeré zákonné náležitosti, přičemž nebylo nutno uvádět podrobnější označení místa (nad rámec údaje o názvu obce) ani údaje o nejvyšší povolené rychlosti v daném místě a naměřené rychlosti.

[7] Proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích se žalovaný (dále též „stěžovatel“) bránil kasační stížností ze dne 12. 11. 2013, podanou z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Namítal, že krajský soud pochybil ve svém závěru o běhu dvanáctiměsíční lhůty pro odpočet bodů podle § 123e odst. 1 písm. a) zákona o silničním provozu. Vyjádřil právní názor, že pokud žalobce spáchal dne 20. 1. 2011 přestupek, za který mu byla uložena pokuta v blokovém řízení a zaznamenány 2 body, a následně dne 20. 1. 2012 spáchal další přestupek, nesplnil ke dni 20. 1. 2012 podmínky pro odpočet bodů z registru řidičů. Stěžovatel je přesvědčen, že v případě uvedeného ustanovení se jedná o lhůtu procesní, která končí posledním okamžikem svého posledního dne, nikoli lhůtu hmotněprávní, která by měla uplynout již prvním okamžikem tohoto dne. Na podporu svého názoru argumentoval teleologickým výkladem zákona, jehož účelem je především ochrana před účastníky provozu na pozemních komunikacích, kteří dosáhli limitního počtu bodů, nikoli zakotvení práva takových účastníků na odpočet bodů. Při počítání lhůty proto bylo podle stěžovatele třeba postupovat podle § 40 odst. 1 písm. b) správního řádu, přičemž lhůta v daném případě uplynula teprve dne 20. 1. 2012 ve 24:00 hodin a žalobce tak nesplnil podmínky pro odpočet bodů.

[8] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 16. 12. 2013 uvedl, že krajský soud rozhodl správně a v souladu se zákonem; běh lhůty byl krajským soudem vymezen přesně, přičemž stěžovatel neuvádí dostatečné argumenty, pro které by měla být lhůta pojímána

jako lhůta procesní. Navrhl, aby byla kasační stížnost zamítnuta a žalobci přiznána náhrada nákladů řízení.

II. Posouzení kasační stížnosti

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a za stěžovatele v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. jedná jeho zaměstnanec, který má vysokoškolské právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie. Poté přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[10] Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.“ Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor.

[11] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[12] Stěžovatel namítal, že krajský soud pochybil ve svém závěru o běhu dvanáctiměsíční lhůty pro odpočet bodů podle § 123e odst. 1 písm. a) zákona o silničním provozu. Vyjádřil právní názor, že pokud žalobce spáchal dne 20. 1. 2011 přestupek, za který mu byla uložena pokuta v blokovém řízení a zaznamenány 2 body, a následně dne 20. 1. 2012 spáchal další přestupek, nesplnil ke dni 20. 1. 2012 podmínky pro odpočet bodů z registru řidičů. Je přesvědčen, že lhůta zakotvená v uvedeném ustanovení uplynula teprve posledním okamžikem svého posledního dne, nikoli již prvním okamžikem tohoto dne. Při počítání lhůty bylo třeba postupovat podle § 40 odst. 1 písm. b) správního řádu, přičemž lhůta pro odpočet bodů v daném případě uplynula teprve dne 20. 1. 2012 ve 24:00 hodin, a žalobce tak nesplnil podmínky pro odpočet bodů.

[13] Nejvyšší správní soud shledal tuto námitku důvodnou.

[14] Podle § 123e odst. 1 písm. a) zákona o silničním provozu „řidiči, kterému nebyla ode dne uložení pokuty v blokovém řízení nebo nabytí právní moci rozhodnutí, na jehož základě mu byl v registru řidičů zaznamenán naposled stanovený počet bodů, pravomocně uložena sankce za přestupek nebo trest za trestný čin, spáchaný jednáním zařazeným do bodového hodnocení, po dobu 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců, se odečtou 4 body z celkového počtu dosažených bodů.“

[15] Podle § 122 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník z roku 1964“, s účinností od 1. 1. 2014 nahrazen zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále jen „nový občanský zákoník“) „konec

pokračování

lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná. Není-li takový den v posledním měsíci, připadne konec lhůty na jeho poslední den.“ Toto pravidlo bylo převzato do § 605 odst. 2 nového občanského zákoníku.

[16] Podle § 601 odst. 1 nového občanského zákoníku *„nabývá-li se právo nebo vzniká-li povinnost v určitý den, nabude se nebo vznikne počátkem toho dne; zaniká-li právo nebo povinnost v určitý den, zanikne koncem toho dne. To neplatí, vylučuje-li to povaha právního případu.* Toto ustanovení však nelze na nyní projednávanou věc aplikovat, neboť podle § 3036 téhož zákona *„podle dosavadních právních předpisů se až do svého zakončení posuzují všechny lhůty a doby, které začaly běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i lhůty a doby pro uplatnění práv, která se řídí dosavadními právními předpisy, i když začnou běžet po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.“*

[17] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že pokud žalobce spáchal dne 20. 1. 2011 přestupek, za který mu byla uložena pokuta v blokovém řízení a zaznamenány 2 body, a následně dne 20. 1. 2012 spáchal další přestupek zařazený do bodového hodnocení, potom ke dni 20. 1. 2012 nesplnil podmínky pro odpočet bodů z registru řidičů, neboť doba 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců, po jejímž uplynutí se podle § 123e odst. 1 písm. a) zákona o silničním provozu odečtou 4 body z celkového počtu dosažených bodů, uplynula teprve posledním okamžikem dne, který se svým označením shoduje se dnem, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty, tedy dne 20. 1. 2012 ve 24:00 hodin.

[18] Konkrétně se jednalo o pokutový blok série AP/2009, č. P/0373559, ze dne 20. 1. 2011, kterým byla žalobci v blokovém řízení uložena pokuta ve výši 1000 Kč za přestupek spočívající v překročení nejvyšší dovolené rychlosti v obci o méně než 20 km/h, spáchaný dne 20. 1. 2011 v 8:51 hodin v Sodoměřicích u Bechyně na silnici č. II/137, přičemž žalobci byla naměřena rychlost 69 km/h (při zohlednění možné odchylky měření 66 km/h). Současně byly ke dni 20. 1. 2011 zaznamenány 2 body do evidenční karty žalobce v registru řidičů. Následně dne 20. 1. 2012 spáchal žalobce další přestupek, který byl rovněž vyřízen v blokovém řízení, přičemž z pokutového bloku série CO/2010, č. O 8196703, se podává, že dne 20. 1. 2012 v 11:30 hodin žalobce v Českém Krumlově na ulici Chvalšinské telefonoval za jízdy, za což mu byla uložena pokuta ve výši 200 Kč; k těmto dnům byly žalobci v registru řidičů zaznamenány 2 body.

[19] Nejvyšší správní soud je předně nucen terminologicky upřesnit, že v daném případě nejde o lhůtu, jak tento časový úsek pojímali účastníci řízení i krajský soud, nýbrž o dobu. V případě *lhůty* se totiž jedná o časový úsek stanovený k uplatnění práva (u osoby, správního orgánu, soudu atd.), jako příklad lze uvést lhůtu promlčecí. *Dobou* se potom rozumí časový úsek, jehož uplynutím vzniká, zaniká nebo se mění právo či povinnost, a to bez dalšího, tj. bez nutnosti vyvolat právem předvídaný následek zvláštním projevem vůle (srov. důvodovou zprávu k § 600 až 608 nového občanského zákoníku, a dále TICHÝ, L. in Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek I.* Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1521). O takový případ se přitom zjevně jedná i v nyní projednávané věci, neboť nárok na odpočet bodů z registru řidičů vzniká po uplynutí zákonem vymezeného časového úseku bez dalšího, mj. bez potřeby vyvolat tento právní následek zvláštním projevem vůle, např. v podobě žádosti o odpočet bodů; ustanovení §

123e odst. 1 zákona o silničním provozu příslušné časové úseky ostatně samo výslovně označuje za doby. Na tomto poznatku nemůže nic změnit, že § 122 občanského zákoníku z roku 1964 rozlišení pojmů lhůta a doba opomíjel, a toto bylo výslovně zakotveno teprve do § 605 a navazujících ustanovení nového občanského zákoníku.

[20] Pokud krajský soud poukázal na odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 5. 2011, č. j. 8 As 23/2010 – 89, publikován pod č. 2391/2011 Sb. NSS, všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dostupná z: < www.nssoud.cz >, v němž se uvádí, že zákon o silničním provozu „s *plynutím času počítá v rovině hmotného práva v podobě odečítání bodů dle § 123e zákona*“, jedná se o úvahu správnou, která však nemůže mnoho přispět k objasnění otázky, zda má být uplynutí doby pro odpočet bodů z registru řidičů navázáno na počátek či teprve poslední okamžik posledního dne této doby, neboť občanské právo hmotné pracuje s oběma variantami počítání času, přičemž na obě typové skupiny je třeba aplikovat § 122 odst. 2 občanského zákoníku z roku 1964.

[21] Úvodem je dále třeba upozornit na to, že rozlišování běhu času v rovině hmotného práva na jedné straně a v rovině práva procesního na straně druhé nelze zaměňovat s rozlišováním lhůt hmotněprávních a procesních, jak činili účastníci ve svých podáních, jakož i krajský soud v napadeném rozsudku. Toto rozlišování lhůt bývá totiž tradičně vztahováno nikoli k běhu času, nýbrž k podmínkám uplatnění práva, resp. činění podání. *Lhůta hmotněprávní* se primárně vztahuje k uplatnění (hmotného) práva, přičemž je třeba, aby příslušný úkon (písemnost, projev vůle) byl před uplynutím lhůty skutečně doručen, tedy došel do právní sféry adresáta, a tento se s ním mohl seznámit. K zachování *lhůt procesních*, které jsou charakteristické pro řízení před správními orgány či soudy, naopak postačí, pokud je úkon (podání) v poslední den lhůty adresátovi odeslán prostřednictvím držitele poštovní licence či zvláštní poštovní licence [srov. § 40 odst. 4 s. ř. s. či § 40 odst. 1 písm. d) správního řádu, a dále ZUKLÍNOVÁ, M. in Dvořák, J., Švestka, J., Zuklínová, M. a kol. *Občanské právo hmotné, Svazek 1, Díl první: Obecná část*. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 205-206]. Pro uvážení o předmětné právní otázce nemůže rozlišování mezi lhůtami hmotněprávními a procesními mnoho přinést, a to zejména s ohledem na to, že se v tomto případě nejedná o lhůtu, nýbrž o dobu, jejíž běh je nezávislý na projevu vůle dotčených osob.

[22] K posouzení předmětné právní otázky mohou významně přispět závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2008, č. j. 5 Afs 1/2007 – 172, publikován pod č. 2328/2011 Sb. NSS, v němž zdejší soud judikoval, že „*rozhodnutí soudu ve věci správního soudnictví nabývá právní moci (§ 54 odst. 5 a § 55 odst. 5 s. ř. s.) dnem, kdy bylo doručeno účastníkům, a to uplynutím posledního okamžiku tohoto dne.*“ V odůvodnění se zdejší soud podrobněji věnoval otázce běhu času v rámci řízení před soudy, přičemž vyložil, že „*právní teorie se sice zabývá přesným určením okamžiku nabytí či pozbytí práva, ovšem pojednává o něm pouze u kategorie času jako u jedné z právních událostí: jestliže běží lhůta k nabytí určitého práva, nabývá se tohoto práva počátkem posledního dne lhůty; jestliže má subjekt v této lhůtě práva naopak pozbyt (případně má pro něj nastat jiný nepříznivý následek, zhoršuje se postavení právního subjektu apod.), děje se tak ke konci posledního dne lhůty.*“ (...) „*V případě nabytí (či pozbytí) práva na základě soudního rozhodnutí však hovoříme o právní skutečnosti. Soudní rozhodnutí je veřejnoprávním jednáním, kterým se v případě konstitutivních rozhodnutí zakládají nebo ruší subjektivní hmotná práva či povinnosti (práva a povinnosti procesní povahy*

pokračování

mohou vyplývat i z deklaratorních rozhodnutí, resp. mohou být předmětem samostatného procesního usnesení). Pravidla popsaná výše platná pro nabývání, změnu či zánik práv a povinností vlivem uplynutí lhůty se neuplatní v případech, kdy právo vzniká či zaniká nabytím právní moci soudního rozhodnutí, neboť toto je vázáno na konkrétní den (nabytí právní moci).“

[23] Nejvyšší správní soud v návaznosti na závěry citovaného judikátu konstatuje, že obdobně, jako se soudními rozhodnutími a jejich účinky, je třeba nakládat rovněž s rozhodnutími správních orgánů, v daném případě s rozhodnutím vydaným v blokovém řízení, na jehož základě byly žalobci zaznamenány body do registru řidičů. Stejně jako v případě rozhodnutí soudu je i nabytí či pozbytí hmotného práva či povinnosti na základě správního rozhodnutí třeba chápat jako právní skutečnost, odvozenou od veřejnoprávního aktu. V daném případě byly na základě pravomocného pokutového bloku ze dne 20. 1. 2011 zaznamenány body do evidenční karty žalobce v registru řidičů. Rozhodnutí vydané v blokovém řízení je tak třeba vnímat jako právní skutečnost, a stejně je třeba přistupovat i k uplynutí doby, která se počítá od jeho vydání.

[24] Vzhledem k tomu, že v případě vydání pravomocného správního rozhodnutí a uplynutí doby počítané od jeho vydání se jedná o právní skutečnosti, nelze následky těchto právních skutečností, v daném případě odpočet bodů z bodového hodnocení řidiče, pojímat jako nabytí práva ve smyslu občanského práva hmotného, jak učinil krajský soud v napadeném rozsudku. Krajský soud proto rovněž pochybil, pokud na nyní projednávanou věc aplikoval závěry nauky občanského práva, podle nichž jde-li o nabytí práva, tohoto se nabývá již počátkem dne, na který je vázáno (tedy půlnocí mezi tímto dnem a dnem, který mu předcházela), a jde-li naopak o pozbytí práva, resp. nepříznivé právní následky spojené s plynutím času, tyto nastávají až uplynutím celého posledního dne (půlnocí posledního dne). Pokud by na věc bylo lze aplikovat ustanovení nového občanského zákoníku o běhu času (což však vylučuje jeho § 3036, jak bylo uvedeno výše), nebylo by stejně tak možno vycházet z § 601 odst. 1 věta první před středníkem nového občanského zákoníku; bylo by případně možno zvažovat, zda se nejedná o zánik povinnosti snášet nepříznivý následek, spočívající v započtení bodů, ve smyslu téhož ustanovení za středníkem.

[25] Uplynutí doby vymezené v § 123e odst. 1 zákona o silničním provozu, jako právní skutečnost odvozenou od vydání pravomocného správního rozhodnutí (uložení pokuty v blokovém řízení), je proto třeba podříditi základnímu pravidlu pro počítání času v rovině hmotného práva, jak je zakotveno v § 122 odst. 2 občanského zákoníku z roku 1964, resp. s účinností od 1. 1. 2014 v § 605 odst. 2 nového občanského zákoníku, příp. ve spojení s § 601 odst. 1 věta první za středníkem téhož zákona. Doba, která je vázána na vydání pravomocného správního rozhodnutí a zákonem určena podle měsíců, proto končí dne, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná, a to teprve uplynutím celého dne, tedy jeho posledním okamžikem. Lze proto uzavřít, že v nyní projednávané věci došlo k uložení pokuty v blokovém řízení jako skutečnosti určující počátek doby dne 20. 1. 2012, a doba 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců tak skončila uplynutím posledního okamžiku dne, který se svým označením s tímto dnem shoduje, tedy dne 20. 1. 2012 ve 24:00 hodin.

[26] Nejvyšší správní soud dodává, že v daném případě skutečně nebylo možno postupovat podle § 40 odst. 1 písm. b) správního řádu, tato skutečnost však nemůže nic změnit na tom, že odpočet bodů mohl být realizován teprve po uplynutí celého posledního dne doby vymezené v ustanovení § 123e odst. 1 písm. a).

[27] K výše uvedenému závěru přispívá rovněž teleologický (účelový) výklad zákona, jak na něj poukazoval stěžovatel ve své kasační stížnosti. Základním účelem zákona o silničním provozu totiž je zajistit dodržování pravidel silničního provozu a to, aby řidičským oprávněním disponovaly výhradně osoby, které pravidla silničního provozu respektují. I proto je třeba trvat na takové interpretaci § 123e odst. 1 zákona o silničním provozu, která řidiče opravňuje k odpočtu bodů teprve tehdy, pokud mu po celou v tomto ustanovení vymezenou dobu nebyla pravomocně uložena sankce za přestupek či trest za trestný čin, spáchaný jednáním zařazeným do bodového hodnocení. I na základě podpůrného teleologického výkladu zákona proto lze dospět k závěru, že nárok na odpočet bodů vzniká teprve uplynutím (celých) 12 měsíců ode dne uložení pokuty v blokovém řízení nebo nabytí právní moci rozhodnutí, na jehož základě byl v registru řidičů naposled zaznamenán příslušný počet bodů, a to včetně celého posledního dne této doby, tedy teprve ve 24:00 hodin.

[28] V této souvislosti lze poukázat na určité analogie, které lze spatřovat mezi institutem odpočtu bodů podle zákona o silničním provozu a zahlazením odsouzení podle § 105 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“), které je odvozeno od toho, že odsouzený vede po výkonu nebo prominutí trestu anebo po promlčení jeho výkonu řádný život, a to nepřetržitě po zákonem stanovenou dobu, která je odstupňována podle délky uloženého trestu odnětí svobody, resp. uložení jiného druhu trestu. Teprve po uplynutí takto zákonem stanovené doby, počínající běžet dnem následujícím po dni, který určuje její počátek, lze na pachatele hledět, jako by nebyl odsouzen, přičemž tato doba musí rovněž uplynout celá, tedy včetně celého svého posledního dne (srov. § 139 trestního zákoníku a dále PŮRY, F. in Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník: Komentář*. 2. vyd., Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1227). Ustanovení § 82 odst. 1 trestního zákoníku, které vymezuje zkušební dobu při podmíněném odsouzení k trestu odnětí svobody, ohledně které lze rovněž dovozovat určité analogie s dobou pro odpočet bodů z registru řidičů, potom výslovně stanoví, že „*zkušební doba počíná právní mocí rozsudku*“ jako právní skutečnosti, od níž je její běh odvozen. Zkušební doba musí být stanovena přímo v odsuzujícím rozsudku, a to v rozmezí od jednoho roku do pěti let, přičemž tato nemusí být určena na celá léta. I v případě podmíněného odsouzení je nepochybně třeba, aby se podmíněně odsouzený osvědčil po celou zkušební dobu, tedy aby tato doba uplynula celá, tj. včetně svého posledního dne (srov. § 83 odst. 1 trestního zákoníku a dále *Trestní zákoník: Komentář*, s. 1022-1023).

[29] Posouzením dalších žalobních bodů, jak bylo provedeno v napadeném rozsudku krajského soudu, se zdejší soud nezabýval, neboť tyto nebyly předmětem kasační stížnosti.

III.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

pokračování

[30] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích a další spisové dokumentace k závěru, že byl naplněn tvrzený důvod pro podání kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., aniž by bylo třeba aplikovat ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. Kasační stížnost je proto důvodná a Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[31] Podle § 110 odst. 4 s. ř. s. „*zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.*“ Na krajském soudu tak bude, aby znovu projednal žalobu žalobce proti napadenému rozhodnutí žalovaného, a to vycházejí z právního názoru Nejvyššího správního soudu vysloveného v tomto rozsudku, tedy že žalobce ke dni 20. 1. 2012 nesplnil podmínky pro odpočet bodů z registru řidičů, neboť doba 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců ve smyslu § 123e odst. 1 písm. a) zákona o silničním provozu v jeho případě uplynula teprve posledním okamžikem rozhodného dne, tedy dne 20. 1. 2012 ve 24:00 hodin.

[32] V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne v souladu s § 110 odst. 3 věta první s. ř. s. také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. března 2014

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu

